איזהן יחיד כו' שראוי למנותו פרנם על הצבור (י) להיות פרנם וכן נימים טונים הכסונים נמגילם סענים: סלמיד אני. ואיני

ובימים מובים הכתובין במגילת תענית תנו

רבנן אל יאמר אדם תלמיד אני איני ראוי

להיות יחיד אלא א כל תלמידי חכמים יחידים

אי זהו יחיד ואיזהו תלמיד יחיד כל שראוי

למנותו פרנם על הצבור תלמיד 6 כל

ששואלין אותו דבר הלכה בלמודו ואומר

ואפילו במסכת דכלה תנו רבנן לא כל

הרוצה לעשות עצמו יחיד עושה תלמיד

עושה דברי ר' מאיר רבי ט יוםי אומר בעושה

וזכור למוב לפי שאין שבח הוא לו אלא צער

הוא לו תניא אידך לא ^a כל הרוצה לעשות עצמו יחיד עושה תלמיד עושה דברי רבי

שמעון בן אלעזר רבן שמעון בן גמליאל

אומר במה דברים אמורים בדבר של שבח

אבל בדבר של צער עושה וזכור למוב שאין

שבח הוא לו אלא צער הוא לו י ת"ר י' מי

שהיה מתענה על הצרה ועברה על החולה

ונתרפא הרי זה מתענה ומשלים י ההולך

ממקום שאין מתענין למקום שמתענין הרי

זה מתענה עמהן הממקום שמתענין למקום

שאין מתענין הרי זה מתענה ומשלים י שכח

ואכל ושתה אל יתראה בפני הצבור ואל

ינהיג עידונין בעצמו שנאמר יויאמר יעקב

לבניו למה תתראו אמר להם יעקב לבניו אל

תראו עצמכם כשאתם שבעין לא בפני עשו

ולא בפני ישמעאל כדי שלא יתקנאו בכם

אל תרגזו בדרך אמר רבי אלעזר אמר להם 2

יוסף לאחיו אל תתעסקו בדבר הלכה שמא

תרגזו עליכם הדרך איני והאמר ר' אלעאי

בר ברכיה יי שני תלמידי חכמים שמהלכים

בדרך ואין ביניהן דברי תורה ראויין לישרף

שנאמר יוהי המה הולכים י (הולך) ודבר

והנה רכב אש וסוסי אש ויפרדו בין שניהם

א) שבת קיד. קדושין מט: ני [גיי

ה) [מוספית פיז], ד) [מוספי פיזב], ד) סוטה מט., 1) [ליילהלוך], 1) ברכות

מג: שבת קיג:, ת) [פסחים מג: שבת קיג:, ע) פסחים ב. ב"ק ס:

ע"ש, י) [ב"ב נו:], כ) [ל"

לה אתענה], () [מכילתה הביאו רש"י פ' יתרו יט

פ״הו.

תורה אור השלם

ו. וַיַּרְא יַעֲקֹב כִּי יֶשׁ שֶׁבֶּר בְּמִצְרִים וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב

בראשית מב א וַיְשַׁלַח אֶת אֶחָיו

וַיִהִי הַמָּה הֹלְכִים

וילכו ויאמר אלהם אל

תְּרְגְּזוּ בַּדְּרֶךְ: בראשית מה כד בראשית מה כד

קלור וְדַבֵּר וְהִנָּה רֶכֶב אַשׁ וְסוּסֵי אֵשׁ וַיִּפְּרִדוּ בֵּין

שניהם ויעל אליהו שְּנֵי וְיֵבּי בִּי,... בַּסְעָרָה הַשְּׁמָיִם: מלכים ב ב יא

4. הב'קר אור והאנשים

הגהות הב"ח

(**ה**) רש"י ד"ה לישרף בחש

בראשית מד ג

שָׁלְחוּ הַמָּה וַחֲמֹרֵיהֶם:

לְבָנָיו לְמָה תִתְרָאוּ:

גי' רי"ף יהודה], [תוספתא פ"א],

ל א ב מיי׳ פ״ג מהלכות תעניות הלכה א טוש״ע

ל"ח סי׳ מקעה סעיף א: לא ג מיי׳ פ״א מהלכות מעניות הלכה טו תעניות טוש"ע א"ח סיי תקסט סעיף א: לב ד מיי שם טוש"ע א"ח סיי תקעד סעיף

ב: לג ה מיי׳ שם וטוש״ע שם פעיף א: לד ו מיי שם הלכה [יד] ווסימן תקסח סעיף יבן:

מוסף רש"י

ששואלין אותו דבר הלכה בלמודו. מאחד מן **המקומות** (קדושין מט: לגי שם: בכל מקום) בכל הש"ס מחרת קיד. לגי׳ מח: רכל מקום). ואפילו במסכת דכלה. שאין עומק בה וברייתא היא וכך היא שנויה כלה בלא ברכה אסורה לבעלה כנדה (קדושין שם) או: אפילו במסכת כלה דלא רגילי בה אינשי וזה נתן לבו וגרסה (שבת שם). ויהי המה הולכים הלוך ודבר. בדברי תורה, באליהו וכאלישע כתיב (סוטה מט.). הא ליכא דיבור ראוייז לישרף. שעל מנת כן בא הרכב אש עליהם (שם). פסיעה גסה. יותר מאמה, פסיעה בינונית אמה (שבת קיג:). לעולם יצא אדם בכי טוב ויכנס בכי טוב. היולא לדרך יכנס ערבית לבית מלון בעוד החמה זורחת ולמחר ימתין עד הגך החמה וילא ואז טוב לו, שהאור טוב לו שנאמר באור כי טוב, ומה היא טובתו, מפני החיות ומפני הלסטים (פסחים ב. לגי' שם: לעולם

יכנס כו' ויצא כו').

רבינו חננאל ת"ר לא יאמר תלמיד איני ראוי לכך, אלא כל התלמידים ראוין לכך. איזהו יחיד, כל שראוי למנותו פרנס על הצבור. ששואלין אותו דבר הלכה בכל מקום ואומרה. פי׳, בכלום מקום, כלומר [בכל] מקום מן התלמוד, ואפי׳ במסכתא דכלה בכלה ושל אלול או בכלהז של אדר. תניא [לא] כל הרוצה לעשות עצמו יחיד עושה. שנראה כיהירות. התלמידים עושין דברי שמעון בן אלעזר. רבן שמעון בן גמליאל אומר . של שבח אינו עושה, דבר של צער עושה עצמו יחיד. וכן ר' יוסי אומר עושה וזכור לטוב, שאינו שבח לו התענית אלא צער הוא לו. ת"ר הרי שהיה מתענה על החולה ונתרפא. על צער צרה ועברה מתענה ומשלים. ההולד שאין מתענין וכו׳. זה [שאמר] יוסף לאחיו אל בדרך [בדבר] הלכה, שלא

עליהם הדרד.

דבר הלכה בכל מקום ואומרה והתם אמרינן במס' שבת פרק ואלו הרוח ותנן (אבות פ"ג משנה י) כל שרוח הבריות נוחה הימנו כו': קשרים (דף קיד.) איזהו תלמיד הראוי למנותו פרנס על הלבור כשיודע להשיב כל ששואלין (ס) דבר הלכה ואפילו במסכת כלה אלמא הראוי למנותו פרנס על הלבור הוי כשיודע להשיב והכא משמע דאותו הראוי למנותו פרנס הוי מילתא אחריתי ועוד דהכא משמע דיחיד עדיף מדקאמר בסמוך לא כל הרולה לעשות עלמו יחיד עושה אבל הרולה לעשות עלמו תלמיד עושה ויש לומר דיש חילוק בתלמיד דדוקא כשהרב בא אל מקום אחד וכל התלמידים אללו זה שואל אל הרב ממה שהוא לומד חה שואל ממקום אחר ואותו

הרב יודע להשיב לכל התלמידים לכל

אחד ואחד כפי שאילתו ואפילו במס׳

כלה זהו יחיד דעדיף מתלמיד דהכא

ונקרא תלמיד התם בפרק אלו קשרים

אותו ודאי ראוי למנותו פרנס על

הלבור אבל אם אינו יודע להשיב

אלא במסכת שלו נקרא גם כן תלמיד

ואיזהו תלמיד כל ששואלין דבר הלכה בכל מקום וכו'.

וקשה דהכא משמע דקרי תלמיד אותו שיודע להשיב כששואלין לו

ומזה מיירי הכא: ההולך ממקום שמתענין למקום שאין מתענין הרי מתענה ומשלים. ל״ם דעתו לחזור ל"ם אין דעתן לחזור הואיל וקבל עליו התענית: למה תתראו. כמו שמפרש אל תראו עלמכם בפני בני עשו וכו' ויש במדרש למה תתראו

פירוש למה תהיו כחושין: אל תרגזו בדרך. ויש מדרש אל תפסיקו מדבר הלכה:

לאין ביניהם דברי תורה ראוים לישרף דכתיב ויהי המה הולכים הלוך ודבר וגו' מעמא דאיכא דבור ובו'. ויש מדרש שהם היו מדברים דברים בטלים ומש"ה ראוין לישרף: פביעה גםה נומלת אחת מחמש מאות ממאור עיניו של אדם. ואין להקשות אם כן בחמש מאות פסיעות גסות יהיה ניטל כל מאור עיניו של אדם והא קא חזינן דלאו הכי הוה ונראה לפרש דהפסיעה ראשונה נוטל אחת מחמש מאות והפסיעה שניה נוטל פחות מן הראשונה ששניה אינה נוטלת אלא אחד מחמש מאות הנשארים כמו בעישורייתא דבי רבי (כתובות דף סת.) ר"ל העישור ממה שנשאר אבל עדיין קשה דמ"ש פסיעה ראשונה דנוטלת יותר מן השניה אלא יש לומר דלא נוטלת אלא פסיעה ראשונה דוקא ומכאן ואילך כיון דדש דש אי נמי

פסיעה ראשונה נוטלת טפי משום ספיעה ראשונה נוטלת טפי משום לי דכל התחלות קשות: לעולם יצא אדם בכי שוב. פי נפרק קמא דפסחים (דף ב.) [וע"ע תום' ב"ק ס:]:

בושום מעיינא. פירוש משום שהבני מעיין הוי קשה להו: חסור

דאמר מר י פסיעה גסה נומלת יי אחד מחמש מאות ממאור עיניו של אדם והכניםו חמה לעיר כדרב יהודה אמר רב יי דאמר רב יהודה אמר רב לעולם יצא אדם בכי מוב ויכנם בכי מוב שנאמר 4 הבקר אור והאנשים שלחו

מעמא דאיכא דיבור הא ליכא דיבור ראויין לישרף לא קשיא הא למיגרם הא לעיוני במתניתא תנא אל תפסיעו פסיעה גסה והכניםו חמה לעיר אל תפסיעו פסיעה גסה אמר רב יהודה אמר רבי חייא ° המהלך בדרך אל יאכל יותר משני רעבון מאי מעמא

הכא תרגימו משום מעיינא במערבא

אמרי משום מזוני מאי בינייהו איכא בינייהו

הכי גרסיגן התלמידים עושין עלמן. כדאמרינן לעיל שכל התלמידים ראויין לכך ואין בהם משום גסות הרוח: רבי יוסי אומר. כל אדם ואפילו שאינו חלמיד עושה עלמו יחיד להתענות וזכור לטוב דלער הוא לו ולא גסות. לישנא אחרינא גרסינן לא כל הרוצה לעשות עצמו יחיד עושה תלמיד עושה כלומר ולא כל הרולה נמי לעשות עלמו תלמיד להתנהג עלמו במדת י תלמיד בחלוקו ובמטתו ולהתנאות בסודר של תלמידי חכמים ושאר דברים עושה דכל הרוצה ליטול לו את השם לא יטול ורבי יוסי ארישא ומסתבר כי האי לישנא מדקא מהדר רבן שמעון בן גמליאל דבר של שבח אינו עושה מכלל דאיירי בשבח: על החולה ונתרפת. הוא הדין אם מת החולה בעי לקיומי נדרו: על הלרה ועברה. מתענה ומשלים ואם לאו נראה כמתנה עם קונו אם תעבור o אתענה: למקום שאין מתענין הרי זה מתענה ומשלים. כל התעניות שקבלו עליהן בני עירו דנותנין עליו חומרי המקום שילא משם: אכל ושתה. דיעבד: אל יסראה בפניהן. שנראה כחתן

בין אבלים ויתקנאו בו: ואל ינהיג

עדונים בעלמו. שלא יאמר הואיל

ואכלתי כל שהוא אוכל הרבה: אנ

תראו עלמכם. שיש לכם חטים

הרבה ולא הלכו אלא בשביל דבר

זה שלה להתרחות בפני בני עשו

שהיו לעורים ורעבים: מרגזו עליכם

הדרך. תתעו: לישרף באש. דכתיב

והנה סוסי אש וכתיב בההוא עניינא

הלוך ודבר. ואהכי כתביה לאשמועינן

דאי לאן שהיו הולכין (6) בעומקה של

הלכה לא [היו ניצולין]: הא למגרם.

מבעי ליה באורחא אבל במלתא

דמבעי ליה לעיוני לה: במתניתה

תנה. מאי אל תרגזו בדרך אל תזיקו

עלמכם בפסיעה גסה: והכניסו

חמה לעיר. כשאתם לנין ושוכבין

בדרך בעיירות הכניסו לעיר בעוד

שהחמה זורחת: יצא אדם בכי טוב.

שימתין עד שיאור כמו וירא אלהים

את האור כי טוב (בראשית א): ויכנם

ככי טוב. בערב בעוד שהחמה

זורחת שאין ליסטין מלויין. אי נמי שלא

יפול בבורות ובקעים שבעיר ושלא

יעלילו עליו עלילות מרגל אתה או

גנב: הבוקר חור והחנשים שולחו

המה וחמוריהם. מיכן שילאו בכי

חשוב כל כך כיחידים כלומר איני ראוי להתחיל תענית עם היחידים:

לה כל הרולה לעשות עלמו יחיד. לענין תענית: עושה. דנרחה מגסי

כו׳ שהיו הולכין בדבר של הלכה: (ב) תרגימו. בכבל תלמוד זה כו': (ג) ד"ה משום מזוני שמח לא יהי' לו לחח"כ: פרנס על הלצור ואיזהו כו' פרנס על הלצור ואיזהו תלמיד כו' כל"ל ותיבות להיות פרנס נמחק: (ה) בא"ד כל ששואלין אותו דבר הלכה ואפילו:

גליון הש"ם גמ' המהלך בדרך אל יאכל כו'. עי' מג"ל סי'

רבינו גרשום

הכתוב במגילת תענית. דלא להתענאה בהון. אל יאמר תלמיד איני ראוי לכך. להתענות. ר' יוסי עצמו וזכור לטוב. אפילו במס׳ כלה. שאיז רגיליז הוא לו. שמתענה. דבר של שבח אינו עושה. כגוז חתז קורא ק״ש בלילה הראשון. של צער. מתענה. ות"ח עושה. בין של שבח בין ומשלים. שנותנין עליו חומרי מקום שהלך לשם אל יתראה בפניהם. כשהוא שבע. אל ינהיג בעצמו עידונין. שלא יאמר הואי שאכלת[י] כל שהוא אוכל הרבה. והן רעיבין. מפני שהרואה אתכם הדרך. שאתם חולקיז בדבר הלכה ומתרגזים עליכם. בעיוני. לא עייני באורחא. משום מעיינא. שאם אוכל הרבה מתכבד במיעיו ואין יכול

לילך. משום מזוני. דלא

טוב והוא הדין ליכנס בכי טוב. יש ספרים דלא כתיב בהו האי חרא אלא מילתא דרב יהודה סברא הוא ולא בעי' קרא: לא יאכל יותר ממה שחוכל בשני רעבון. דחמר לקמן (דף יה.) שלריך להרעיב עלמו בשני רעבון: (הכא כ). תלמוד זה בבלי הוא וכי משתעי בבבל קאמר

הכא וכל הא לן והא להו בבבל קאמר): משום מעיינא. שלא יתחלחלו מעיו של אדם ברוב אכילתו מפני טורח הדרך. יש אומרים יהיו מעיו של אדם שופכין זה לזה כעין מעיין: משום מזוני. שמא (ג) אין לו לאח״כ: דיתיב

אור והאנשים שלחו. משום מעיינא. פי׳. אם יאכל הרבה יקחהו שילשול ויבא להתאחר מז השיירא.